

Q. 524, 22

B. m. II 47

II C
390

X1860255

DE
LIBANIO

DISPVATIO PRIMA.

In qvam,

DEO BENE IUVANTE,

PRAESIDE

M. IO. GVILELMO BERGERO,

Hala Saxone,

IO. BERNHARDVS Subn/

Qvedlinburgo Saxo

ingredietur

A. D. XIV. Kal. Ianuar.

clō. Iōc. XCVI.

VITEMBERGAE,

Per CHRISTIANVM SCHROEDTERVM,

Acad. Typ.



DE
LIBRARIO

DISPVATIO PRIMA

in
DEO REVE IVANTE
PRESIDE

MIO GUILIIMO BERGERO

IO. BERNHARDVS

A. D. M. DC. LXXV

ATTENTISSIMO

BERNARDVS



um, exissimationem convellant. Quos quidem modeste admoneri, nostra refert, hoc loco, perinde atque in tyranno, sycophanta, & sic deinceps, apparere temeritatem vulgi ac saevitiam, quod malis quorundam artibus concitatum, fontes ab infontibus nihil distingvat, & ratione animi perturbationibus impedita, non magis in homines, quam in nomina, effrenata quadam nocendi libidine feratur. His si rem ab origine vltima repetere vacat, cognoscant licet, fuisse id nominis cum dignitate coniunctum, quia speciatim in radicibus sapientiae defixum, & longe lateque tractum, quoniam, vt *Hesychius*, & *Suidas*, ex iisque *Pavorinus Camers*, docent, non tantum omnes literis eruditos, sed etiam cuius demum cunqve artis vsu promptos, generatim comprehendit. *In v. Σοφιστής.*

II. Ex eorum numero, qui liberalis doctrinae decus ingenijs tuentur, de *Poetis* confirmat *Pindari enarrator*. *Σοφιστής καὶ σοφούς ἔλεγον τοὺς Πρωϊτάς. Ad Od. IIX. Isth. conf. Od. I. Olymp. v. 15.* Quod si exempla in illustri loco sita, quis requirat, delegabimus illum ad *Diogenem Laertium*, vbi Homerum atque Hesiodum, memoriae prodidit, a veteris comoediae auctore, Cratino, Sophistas fuisse appellatos. *In Prooemio VIII. IX. pp.* Qui recogitabunt, musicam artem poeticen saepenumero indicare, non admirabuntur, *Suidam* Sophista etiam *Musicum* complecti, sententiam *Philostrati* secutum. *σοφοὶ μὲν ἡμεῖς, αἰδ' ἔ πάντα Σοφισαί.* *Hesychius* magis speciatim. *καὶ ὁ μετὰ κισίας ἀδων.* Sed quum apud *Strabonem lib. i. Geograph.* legamus, Poetica esse *πρώτην πνα Φιλοσοφία*, *εἰσάγουσαν εἰς τὸν βίον ἡμῶν ἐκ νέων, καὶ διδάσκουσαν ἤθη, καὶ παῖθα, καὶ πράξεις μεθ' ἡδονῆς*; animadvertamus licet, quomodo Poetae alias apud *Porphyrinum*, *Origenem*, *Servium*, & passim, Theologi appellentur, propterea quod de Deorum natura mythice disserant: sic eosdem vsurpari Sophistas eo, quod sapientiam illam quidem, sed abditam in recessibus ac retrusam, fabularumque integumentis involutam, persequantur. Quare *Maximus Tyrius* Poeticen cum Philosophia exaequat, *Dissert. XXIX.* perinde ac *Fabius* multo apte, *musicos, & vates, & sapientes, eosdem iudicavit*, moxque subiicit, res alioquin easdem, aetate saltem, qua etiam *Cicero Tusc. Qu. i. & Laetanius lib. v. Inst. cap. v.* Poetam anteposit, in itaque pertractandi argumenti ratione, discrepare. *Inst. Or. lib. I. c. X.*

atque ἐγκυκλοπαιδείας ἀξιώματα complectatur, atque adeo *Ba-*
fili M. suffragio, *ἡαυμάσιον*, virum *adminidum*. Atque haec
quidem singula, itemque alia quaedam, quum mente ac cogitatio-
ne complecteremur, movit quidem nos tanto sui decore vir ad
posteritatis, a literis instructae, memoriam insignis, & movit diu
multumque sola contemplatione famae, tenuitque ac traxit, quoad
efficacius ad se invitaret permoveretque paulatim, ut, cuius magni-
tudinem in conspectu positam, non nihil intellexisse videremur,
eius gradus, quibus ad fastigium nixus sit, & vitam adeo, fortu-
namque, quoad eius fieri posset, exquirere vellemus. Prodeat igi-
tur in medium ille, sed quod ingenii mediocritatem excuset, pro-
deat nullo exquisito enarrandi artificio elaboratus, nulla ornatae
orationis elegantia expressus, utpote quod ne optare quidem, ne-
dum sperare, conditio nostra sinat; verum rudis valde impolitusque,
qualis a nobis expectari omnino debet, & ne nihil de eo refera-
mus, ductis tantum lineis designatus. Quod si nemo fortasse
plus, parum certe negotii nobis exhibuerit, quisquis a limine, in-
ipsoque scribendi conatu occurrerit, praeripuisse iamdudum con-
siliium nostrum ipsummet Libanium, & spatium vitae extentum, re-
rumque suarum ordinem nimia quaedam cura exposuisse. Nam
tradidisse de semetipso illum, fatemur, & sententiae huius suae au-
ctores idoneos habuisse, in tantum contendamus licet, in quantum
priorum plerique suam ipsi vitam narrare, fiduciam potius morum,
quam arrogantiam arbitrati sunt. C. Tacitus in Vita Agricolae cap. 1.
Verum scripserit is quidem, quam potuit vberime atque amplissime;
nos certe in praefens nihil impediatur, quo minus ex instituto admo-
dum dissimili cum vitae enarratione reliqua ingenii monumenta,
quantum in viribus nostris positum est, interestque propositi, con-
iungamus, quaedamque e scriptoribus horum temporum, quoad
itidem res facultatem habitura est, explicemus.

I. Illos paulo magis moramur, quibus, nisi in re admodum
explorata, magnopere fallimur, non sustineat tanti viri personam.
LIBANIVS, sitque invisus, atque extremi homo ingenii videatur,
quod appelletur *Sophistes*. Sed hi erunt fere, qui angustiore per-
vulgati odii notione amplitudinem verbi latissime peregrinantis,
metiantur, & multorum vanitate omnium, quamlibet innocentium

um, existimationem convellant. Quos quidem modeste admoneri, nostra refert, hoc loco, perinde atque in tyranno, sycophanta, & sic deinceps, apparere temeritatem vulgi ac saevitiam, quod malis quorundam artibus concitatum, fontes ab infontibus nihil distingvat, & ratione animi perturbationibus impedita, non magis in homines, quam in nomina, effrenata quadam nocendi libidine feratur. His si rem ab origine ultima reperere vacat, cognoscant licet, fuisse id nomini cum dignitate coniunctum, quia speciatim in radicibus sapientiae defixum, & longe lateque tractum, quoniam, ut *Hesychius*, & *Suidas*, ex iisque *Phavorinus Camers*, docent, non tantum omnes literis eruditos, sed etiam cuius demum cunqve artis vsu promtos, generatim comprehendit. *In v. Σοφιστής.*

II. Ex eorum numero, qui liberalis doctrinae decus ingeniis ruentur, de *Poetis* confirmat *Pindari enarrator*. *Σοφιστής καὶ σοφὸς ἔλεγοι τοὺς ποιητάς. Ad Od. IIX. Isth. conf. Od. I. Olymp. v. 15.* Quod si exempla in illustri loco sita, quis requirat, delegabimus illum ad *Diogenem Laertium*, ubi Homerum atque Hesiodum, memoriae prodidit, a veteris comoediae auctore, Cratino, Sophistas fuisse appellatos. *In Prooemio VIII. IX. pp.* Qui recogitabunt, musicam artem poetice saepenumero indicare, non admirabuntur, *Suidam* Sophista etiam *Musicum* complecti, sententiam *Philostrati* secutum. *σοφοὶ μὲν ἡμεῖς, ἀλλ' ἔ πάντα σοφισταί. Hesychius* magis speciatim. *καὶ ὁ μετὰ κινήσεως ἄδων.* Sed quum apud *Strabonem lib. 1. Geograph.* legamus, Poetica esse *πρώτην τῆν φιλοσοφίαν, εἰσαγοῦσαν εἰς τὸν βίον ἡμᾶς ἐκ νέων, καὶ διδάσκουσαν ἠθῆν, καὶ κατὰ τὴν καὶ πρᾶξις μεθ' ἡδονῆς*; animadvertamus licet, quomodo Poetae alias apud *Porphyrum*, *Origenem*, *Servium*, & passim, Theologi appellentur, propterea quod de Deorum natura mythice differant: sic eosdem vsurpant Sophistas eo, quod sapientiam illam quidem, sed abditam in recessibus ac retrusam, fabularumque integumentis involutam, persequantur. Quare *Maximus Tyrius* Poeticen cum *Philosophia* exaequat, *Dissert. XXIX.* perinde ac *Fabius* multo ante, *musicos, & vates, & sapientes, eosdem iudicavit*, moxque subiecit, res alioquin easdem, aetate saltem, quae etiam *Cicero Tusculanae Qu. 1. & Lactantius lib. V. Inst. cap. V.* Poetam anteposit, initaque pertractandi argumenti ratione, discrepare. *Inst. Or. lib. I. c. X.*

III. Nihilominus tecti illi sapientiae, numeris astrictae, doctores ita Sophistae ac Sophi dicti sunt, ut magis propria, celebrataque significatione explicatae doctrinae, & legibus dimittenda orationis solutae, magistri, ac sapientes, intelligerentur. *Svidus*. τὸ δὲ παλαιὸν σοφιστῆς ὁ σοφῆς ἐκαλεῖτο. Hoc est, multo ante, quam Pythagoras leniret invidiam arrogantis verbi, quo *Graeci veteres Sophistas* id est, sapientes, aut doctores sapientiae *semetipsos iactantius nominabant*; interrogatusque, quid profiteretur, *verecundo nomine philosophum, id est, sapientiae amatorem se esse, responderet*. *Isidorus Hispalensis Etymol. lib. VIII. cap. 6.* Nam *Diogenes Laertius* postea, quam in ingressione operis sui vim excellentiamque Sapientis, ab ultimis repetitam ingeniis, lectorem docuit, subiungit. Οὗ δὲ σοφοὶ καὶ σοφισταὶ ἐκαλοῦντο. Quorsum adeo quum observet Vir in primis clarus, *Is. Casaubonus* priorem appellationem sapientiae habitum inhaerentem notare, posteriorem manus docendi, quod olim *functi plerique Sapientium*; inclementius capiat humanissimum virum, quisquis idcirco Sophistas hos in umbraculis eruditorum, otioque includat, neque ad rempublicam aggredi patiatur. *In not. ad h. l.* Alioquid vel unus ille Solon, ut ultra ne excedamus, refrugerit claustra ista, aditumque ad honores in civitate gerendos, aperuerit, quem, ut ex *Isocrate* constat, Athenienses *πρὸς τὴν ἡξίωσιν τῆς πόλεως εἶναι*, hoc est, ut *Iustinus* exponit, quemlegerunt, (proprie quem legere dignati sunt) *qui velut novam civitatem legibus condere*; quippe qui, ne insigne civilis pragmaticique ingenii exemplum desideretur, *tanto temperamento inter plebem senatumque agit, ut ab utrisque parem gratiam traheret*, atque iniret. *Trogii epitomistae II. 7. 4. Isocrates de Perm. p. 506.* Atqui hic idem ab eodem oratore paulo post illud horum frugi Sophistarum elogium erutum ex annalium memoriae promotum, *ἀλλὰ τοὺς μὲν καλουμένους σοφιστῆς ἐθαύμαζον, καὶ τοὺς συνόντας αὐτοῖς ἐξήλουν*; commemoratur *πρώτος τῶν πολιτῶν τὴν ἐπανουμίαν ταύτην (σοφιστῶ) λαβών*. Quo loco si calliditatis cuiusdam nomine doctissimo interpreti spectus est orator, quod Solonem *σοφόν*, non *σοφιστήν*, legere meminere; nos certe, qui non investigamus, primusne Sophistes appellatus sit Solon, satis habemus, quod postea nos ex *Ammonio* admonuit ipse *V. C. Aristotelem* septem Graeciae sapientes, & quod huic

hinc consequens est, Solonem quoque, Sophistas dixisse, p. 660. Ni-
hilo segnius dignitatem nomini asseruit *Herodotus*, quum πάντας
ἐκ τῆς ἑλλάδος σοφιστὰς ad Croesum confluisse Sardes, scriptum
reliquit, in iisque Solonem, quem sermo de incerta hominis felici-
tate cum florentissimo Lydorum rege habitus, nobilitavit, lib. i.
Nec magis in vitio ponendum est Pythagorae, quod a *Tertulliano*,
viro antiquitatis omnis gnarissimo, appellatus est *Savinus Sophista*.
De anima cap. XXXIV.

IV. Nondum igitur est, quod odio habeamus Sophistas,
nondum, quod refugiamus; iusta contra gravisque causa, quam
obrem honestissimos simul ornatissimosque homines & adamemus
& experamus. Dehinc cognoscant isti, suos cuique mores fin-
xisse saepenumero fortunam, & magnam in vtramque partem vna
habuisse, sic, ut quantum praeclare facta ornarint, tantum mali
moris exempla inquinaverint auctores. Nam animis paulatim
ad praecipitia conversis, ratio honestatis arrogantia, quaestuque
fordido conturbata, innocentiae existimationem pessimis artibus
corruptit, & prodita inscitiae exempla inanem quandam insolentem-
que scientiae veteratoriae ostentationem omnium odiis patefecerunt,
atque ob solescentem germanae doctrinae commendationem ever-
terunt. Iam ergo, quod quidem indignissimum est, eo res rediit,
ut paria faciat apud *Svidam* cum Sophista ἀπειράτων. ὅτι τὸ σοφί-
ζεσθαι. ὁ ἐστὶ λόγους ἀπειράτων. In epistolis, quae *Socrati* attribuuntur,
παλιμπερίτης παιδείας, τοῦ ἐν φιλοσοφίᾳ πεπερασμένου λόγου.
Epist. i. ex edit. Leonis Allatii. Inde quaerit *Cicero Acad. Qu. II.*
*Et quis est hic, numm sophistes? Sic enim appellantur ii, qui ostentationis
aut praestus causa philosophantur.* Ac quaeritur Attica Philosophia
apud Iovis aures. Nescire se, vndenam tandem sibi genus sophi-
starum succreverit, quod nec per omnia aemuletur sua, nec tamen
deserat prorsus. ἐν μέσῳ ἀλαζονείας καὶ φιλοσοφίας πλαζόμενοι.
Apud Lucianum in fugiu p. 791. Ed. Salm.

V. Sed quando nemo ingenii sui ope facile, nisi simul ex
philosophiae spatii vere disertus exitit, eoque veteres rationis &
officii praesidium eloquentiae imposuerunt, consuetudine vsuque
recipi facilius potuit, ut deinceps *Rhetor* fere, praefertim in ceteris,
vocitaretur Sophistes. Pergit *Svidas*, καὶ ὁ τὸ λεκτικὸν ἤσκησεν.
Pha-

Phavorinus. σοφιστής, ὁ ῥήτωρ. Vtrumque illustrat *Hadrianus Iunius*, V. C. *Sophistarum nomine censentur viri quavis in arte, praesertim oratoria, egregie docti, qui publicae professionis molem sustinere cum laude poterant, cuiusmodi ferme nunc magisterii titulo, & honore clari vocantur.* Ac quemadmodum *Athenaeus lib. XIII, vt ad Svet. de clar. Rhet. p. 776. ex recens. Graeviana* observat *Is. Casaubonus*, illos, qui veteri S. C. Vrbe pellebantur, Philosophos & Rhetores communi verbo σοφιστῆς appellavit: ita *Basilius M. seorsum σοφιστήν* nominavit Rhetorem, ὡς ἴδιον εἶναι τῆς τέχνης ἑμολόγηται, καὶ τὰ μεγάλα μικρὰ ποιεῖν, ὅποτε βούλεται, καὶ τοῖς μικροῖς περιελθεῖν, μέγεθος. p. m. 363. In *vita Eunarii p. 20. Ed. Plant.* Nihil autem officit nobis *Iulius Pollux*, quum in aliam sententiam Rhetorem a Sophista segregavit. Cum Rhetore in republica versatur, ascendit in concionem, fulgurat, tonat, atque vt *Pericles Graeciam*, sic orania permiscet. ῥήτωρ, ῥητορικός. ὁ αὐτὸς καὶ πολιτικός. δεινὸς εἰπεῖν, ὑπέρδειν, πείδειν. Ac sic amplius. Sophisten in scholis relinquit, qui adolescentes in umbra ad virtutem praecultos, praeparet paulatim ad publicum togae militiaeque decus pro virili ornandum. σοφιστής, διδάσκαλος, ἐξηγητής, ὑφηγητής, ἡγεμών. Reliqua dimitto. In *libro IV. 1. 3. 6. capitibus.* Ex quo perspicuum est, *Naucrmitem* hunc, dum rhetorem cum pragmatico consociat, ῥήτωρ in actu rerum spectatum, Graeciae longissime prolatis, non contractis deinde finibus, vsuque adeo perantiquo, & reipublicae rationibus convenientissimo, circumscriptis. *Suidas in b. p. Rod. Gualtherus ad b. l.* Similiter arctatum hoc spatium *Pollucis Sophistam* non capit, qui nostri huius modum excedit, & quia pater doctrinae varietas, docendi operam proficitur. *Nostri parum refert, Marius Victorinum* divellisse quoquo modo ab Rhetore Sophisten, quod alter doceat literas, atque traditor sit eloquentiae, apud alterum dicendi exercitium discatur. In *1. Rb. Cic. p. 80. Edit. Parisi.* Illud praetereundum non est, *Impp. Theodosium A. & Valentinianum. CAES. iis tabulis, quibus urbis Romae & Constantinop. studia literarum ordinant, Latinos oratores* (proprie rhetores) graece reddidisse *Sophistas. C. Tb. l. III. quacum componatur lex. VI. Π. de excusat. ubi Modestinus quoque Rhetoras cum Sophistis coniunxisse, commemorat Iav. Gothofredus ad loc. superiorem,*

VI. Jam

VI. Iam nihilo melius, quam Philosophia, audire coepit *Eloquentia*, quae amplius in persuadendi facultate tectum quoddam fallendi praesidium habere poterat, atque adeo, per se innocens, fraudibus fallacis philosophi magis serviebat. Addit *Svidas*. *ἡ δὲ ἐπιπρεπέζων ἐκὼν ἐν τοῖς λόγοις*. Hac mente in exosam Sophisticen, ex sapientia eloquentiaque depravatis, conflata adultamque, dicit eruditissimus *Clemens Alexandrinus Strom. I. p. 289*. ἡ δὲ Σοφιστικὴ τέχνη δύναμις ἐστὶ Φανταστικὴ διὰ λόγων ἐμποικιλικῆδοξῶν ψευδῶν, ὡς ἀληθῶν. Et quae consequuntur. *compara Platonem in Sophista, sive περὶ τοῦ ὄντος*, *speciatim p. 116. Edit. Basil. Aristotelem περὶ σοφιστικῆς ἐλέγχ. lib. I. cap. 2. & passim*. Quae causa est, quam obrem *Plato* duum generum constituat Rhetoricen, alteram σοφιστικὴν atque infucata, alteram Φιλοσοφικὴν severis cordatisque viris in tantum dignam, in quantum ea a specie adulationis abest. Atque hoc quidem suspectum hominum genus etsi genere dicendi pompae, quam pugnae, aptiore, vel ut idem *Cicero* vocat, *delicium, vel potius ineptia*, gravium virorum voluntatem offendit: tamen *dulci illa oratione, & soluta, & effluente, sententiis arguta, verbis sonante*, sibi quae adeo *propria*, delicatum videbatur primo magis, quam inscitum, quod *educata huius nutrimentis eloquentia ipsa se postea coloraret & roboret*. *Ad M. Brutum Or.* Quin luminibus pigmentisque adeo adumbravit omnia, ut, quod *Leo Allatius* asseverat, nec *Plato*, horum alioquin exagitator, nec *Xenophon*, nec *Thucydides* (quamvis abnuente *Tullio*) neque *Isocrates ipse*, neque *Herodotus*, (iterum repugnante oratore) nec *Lysias*, neque *Isaeus*, neque *Aeschines*, neque adeo *Demosthenes ipse*, abstinerint iis, *De Scrip. Sacr. Dialogus 108. 109. pp.* Postea id quoque accessit, ut imperitia rerum alterationum, impudentisque arrogantiae odium augetet. Quam cum compluribus locis, atque in oratione per summam istorum ignominiam, turpitudinemque conscripta, coarguat *Isocrates* & castiget: tum iterum *Lucianus* quoque suggillat in iis, qui *σεμνότητιν τοῦτο, ἢ πᾶν ὄνομα, & περὶ ἀδαστῶν ἀκουσμά* immerentibus sibi affingant. *Isocrates κατὰ τῶν σοφιστῶν. Lucianus Πητοῦ διδασκ. p. 438. Fugit. p. 799.*

VII. Neque eo lecius intelligentes impetum vulgi, quod indigno iniquitatis argumento summa imis miscet, temeritate effusum,

ratione coercuerunt, & noxiorum innoxiorumque discrimen per-
turbantem, prudentia restenarunt, purgataque amplissimi nominis
macula, dignitatem eius ab iniuriis corruptelisque vindicatam, cum
sapientibus, tum praecipue eloquentibus, viris reddiderunt. Quo
minus de statu animi sibi constantis, hoc loco convellitur *Plato*,
quum idem ille, qui alibi diem dixit Sophistis, nunc deum eos lau-
det, ut γένεσθαι ποτὲ καὶ μὲν λόγων, καὶ καλῶν, μᾶλα ἐμὲ πεισθῆναι. Pari
modo ἐν τῷ σοφιστικῷ, quam odio populari *Platonem*, ut *enipetis inu-
rilem* sprevisse, *coquinae*que comparasse, *Apuleius de babis. doct.*
Plat. lib. II testatur, emendato fraudulentae artis vitio, inter ἐπιστή-
μας ἢ τέχνας ἰερωτέρας numeravit idem *Iulius Pollux lib. IV. c. 1*. Ni-
hil etiam minus voluit *Athenaeus*, quam explodi *Δειπνοσοφιστῶν*
suos, quum hospites doctrina omni abundantes, in lautissimo non
multorum dierum, sed multorum sermonum, multorumque libro-
rum, convivio, non profusis epulis, exstructisque mensis obruunt
se ac fatigant; sed disputationibus exquisitis, & lectissimarum re-
rum varietate omni conditis, quibus nulla exfatureretur posteritas,
recreant animos ac pascunt. Nec vero vituperandi consilium inie-
runt, aut *Fl. Philostratus*, aut *Bunapius*, quum alter vitas Sophistarum
enarravit, alter eo libro, quem *περὶ φιλοσόφων καὶ σοφιστῶν* com-
posuit, praeter Plotinum, Porphyrium, Iamblichum, Aedesium, a-
liosque Philosophos fama inclutos, Sopatrum quoque Apameen-
sem, Eustathium, Iulianumque, Cappadoces, Prohaeresium, Epipha-
nium, Musonium, Himerium, Parnasium, Acacium, Ἰησοῦ τοῦ θίου
τῶν ἀρετῶν ἀνδρα postieritati reliquit. Quibus accedit LIBA-
NIVS, multos etiam dignitate superat, propterea quod ad illo-
rum numerum Sophistarum eum adscribit *Iac. Gorbosfredus*, quos
confirmet, tam fuisse rerum civilium gnaros, ut pro certo habeat, ta-
bularum publicarum, quas primores Christiani ritus Imp. promul-
garant, complures, si ab antistitibus sacrorum, praefulisque dif-
cesseris, eis auctoribus, fuisse confectas. *vid. Dedic. IV. Om. quas
I. C. primus in vulgus emisit.*

IIIX. Sed non attinet, plura de *Sophistae* varietate commemo-
randa, a *Themistio*, *C. Rhodigino*, *L. Allatio*, *Vossio patre*, *D. Heraldio*,
aliisque mutuari. Quare pergamus ad institutum, & Libanium na-
scentem excipiamus, altumque domi & eruditum, educamus in
Grae-

Graeciam, & Byzantium, sive, vt postea coepit appellari, Constantinopolin profectum, indeqve delatum Nicomediam, restituamus tandem patriae, & quid publice privatimqve egerit, perspicimus, casibusqve fatigatum inferamus, ac quo mortuorum, quam vivorum, facilior censura est, mores eius in vtramqve partem exigamus, redditoqve virtutibus ingenii testimonio, quid de scriptis huius viri existimetur, incorruptorum iudicum sententias perrogemus.

IX. Iam primum omnium, quemadmodum nascendirationem subducit V.C. Jac. Gothofredus, A.C.C.C.C.XI.V. insignivit LIBANII NATALIS. in or. pro templ. p. 42. Quod quidem tempus plurimum sollicitudinis metusqve habuit, & magnarum rerum expectatione animos hominum suspensos tenuit, quum inter Licinium Constantinumqve necessitudo dissolveretur. Nam Constantinus, victo apud pontem Mulvium Maxentio, Italiaqve sub potestatem redacta, Licinio, Maximini victori, bellum intulit, ingentiqve apparatu Licinius adversus impetum Constantini sese instruxit. *Aurelius Victor n. 40. Eutropius lib. X. cap. 3.* Adiuvit celeritas Constantinum, qui Licinium necopinantem adortus est, acerrimoqve proelio, atqve a prima luce ad vesperam extracto, profligavit. Iterum in Thracia, sed aequatis damnis, pugnatum est, & convenit inter vtrumqve, vt Constantinus potiretur Illyriis, & nationibus ceteris, quotquot patent ulterius & colunt; Licinius Thraciae, orientiqve imperitaret. *Eutropius l. memorato, Zosimus lib. II. 18 19. 20. c. ppp. Ex script. Ecclesiast. Sozomenus II. 2. 7. conf. Chronologia C. Theod. p. IX.* In pace igitur suspecta dudum, demumqve infida, natus est LIBANIUS ANTIUCHIAE, quae a *Plinio Epidaphnes* cognominatur, *H.N. lib. V. c. 21.* vrbe Syriae principe, ap. *Strabonem lib. 1. Tac. H. II. 79.* & regia, *vet. orbis descript. ab Jac. Gothofredo edita t. XVII. Libanius Πρεσβ. p. 154.* & perantiqua doctrinae gloria praestante, *Cicero pro Archia, caelique atqve aquarum salubritate clara, Herodianus lib. VI. cap. 6.* atqve eximia quadam honoris appellatione magna, *Auctor. Chron. Alexandr. in Iulio Caes. p. 439. in Vespas. p. 585. ex edit. Matib. Raderi. Zosimus lib. IV. c. 41. & de patria sua ex instituto Libanius ipse in Omt. XI. singulari, quae inscribitur λόγος Αντιοχηκός. conf. Choricius Sophistes ap. L. Allatum in annot. ad Socr. Epist. p. 128. ubi Antiochia vocatur Αντιοχίου μητης.*

X. Nemo, qui sciat, *generari & nasci a principibus fortuitum, nec olim a stimari, Tac. H. l. 16. & posse ex casa virum magnum exire, Seneca Ep. LXVI.* tam iniquus sit in homines praeclara indole praeditos, ut quos obscurae originis esse, aut humili loco natos, cognoverit, de illorum virtute desperet. *vid. Val. Maximus lib. III. c. 4.* Tutatur hos per vetus Romanorum, constansque exemplum; propugnat pro eorum ornamentis ratio ipsa, & nobilitatis vis ac natura, quae, id quod optimum est, esse nobilissimum, Quiritibus praescripsit, atque adeo *in cuiuscunque animo virtus insit, ei plurimum esse tribuendum, Vell. P. lib. II. c. 128.* Neque eo secius affirmanda est, permultum valere ad dignitatem necessitudines amplas, praesertim illas, quarum maiores administrationem reipublicae, momentaque egregiis meritis sint complexi. Quo plaris interest ad decus LIBANI, cum in patria tam illustri, Imperatorumque hibernis, quia oriens Romanis obsequii fide coniunctus erat, clarissima, oriundum esse CHORAGORVM *gentis*, in tantum eminente, prorsusque insigni, in quantum Choragi propter opes nobilitatemque olim intelliguntur lecti, qui sacros ludos & sacrificia curarent, in eoque munere praecipuo liberalitatem exercerent summam, & privatas impensas facerent ac sumptus. *vid. Gv. Postellus de magistr. Athen. cap. III. Libanius in Vita p. 2. conf. Leg. ad Iulianum p. 172. & de πικραίων βασιλέων χειμαδείω, Πηροβ. p. 154. Cod. Tb. passim.* Sed quod in singulis hominibus edocemur, alium aliud vitae genus sequi, & vel ad togae, vel ad belli, vel ad utrumque studium incumbere, idem interdum in vniuersis familiis observamus. Cicero de off. I. 32. Sic enim novimus, Scipiones, quamvis pace etiam sine dubio boni fuerint, bello tamen (si Nasicam exceperis, qui *in tota civitate vir honorum Optimus iudicatus est, ap. Livium XXIX. 14.*) fuisse optimos, & Catones domi magis fuisse illustratos, Muciosque iuris civilis disciplina floruisse, atque Hortensios eloquentiae laudem in gentilitis familiae suae bonis numerasse. *Tac. Annal. II. c. 37.* Sub his exemplis illa quidem gens, cui erat cognatione coniunctus LIBANIVS, togae ornamenta retinuit, & decus eximium quoddam, propriumque ingeniorum cultu defendit, ac paternae, maternaeque stirpis amplitudinem avitae eloquentiae insignibus cumulavit. Sed apparuit iam olim *Velleio, quem admodum urbium imperiorumque, ita gentium nunc florere*

for-

fortior a nunc senescere, nunc interire. L. II. c. 11. Avo igitur communi calamitate comprehenso, & caelo, Orat. XIII. ad Theodos. 410. 411. pp. in Phasgano patre res inclinavit, qui & ipse de bonis paternis modica cepit, & in sorores nobiles sumptus facere coactus est. Decessit ille mature, relictis tribus filiis, quorum erat LIBANIVS medius natus.

XI. Solent fere matres liberalius indulgere liberis, dumque verentur, ne aetas tenella laboribus debilitetur, praeclara ingenia mollitius solvere, ac nimia expectandae maturitatis patientia conceptam spem frustrari. Iamdudum enim desiderari coepta est Cornelia Gracchorum, Aurelia Caesaris, Artia Augusti mater, quae non studia modo curasque, sed remissiones etiam, lususque puerorum, sanctitate quadam, ac veretundia temperet, & moderetur. Dialog. de caus. corruptas eloq. cap. XXIX. Nisi quod multos crexit pater, ut Euryfatem apud Sophoclem Ajax. Ω πῶς γένοιτο πῦρ ἐξ εὐτυχέστεργος, πῶς δ' ἄλλ' ἔμοιγε, καὶ γένοιτο ἄν' ἡ κακός. In Aiaee. Patri modo Ascanium suum ad rem magno animo gerendam, hortatur Aeneas, & virtutem ex se, verumque laborem, disci, iubet. Vergilius Aeneid. XII. v. 435. Non fecus, atque Horatium exemplis docebat pater, & discis ad honestatem morum efficitis, formabat. Lib. I. Sat. IV. v. 105. Atque hoc illud erat, quod exprobrabat filio contumaci pater ille. Hoc, hoc impuro: quod fortiter fecisti, roboris & corporis mei, meum est: animus iste ad contemnenda pericula paratus, ex meo fluxit. Ego te diu praeceptis feci virum fortem: proxime quidem etiam exemplo. Fabius Declam. CCLVIII. Sed, patre mortuo, male cum LIBANIO agebatur, quod mater quidem puerum erudiendum curaret, verum obtorpescentem severa EDV-CATIONE excitari, nollet. Est vitium magnis civitatibus commune, ut abundantes voluptates in eas immigrent, civesque illecebris libidinum irretitos, nimia felicitate corrumpant. Quum igitur Syri ludos facerent, spectaculisque otium oblectarent: tum sigillatim Antiocheni iam pridem male audiebant, quod beatissima vrbe ad voluptatem vterentur, atque integrum ferme annum ludos, & festos dies celebrarent. Herodianus lib. II. cap. 7. comp. Libanius in Paneg. Antiochico p. 387. Iulianus in Misopog. passim. Dum ergo LIBANIVM deliciae circumstant, & mater, quidquid antea pater astrinxerat, nunc relaxat, ipse quoque facile relangvescit.

XII. Sed Q. Fabius, P. Scipio, atque alii magni praestantesque viri, facti sunt, quum maiorum imagines insuerentur, vehementissime sibi animam ad virtutem accendi, scilicet non ceram illam, neque figuram tantam vim in se habere, sed memoria rerum gestarum eam flammam egregiis viris in pectore crescere, neque prius sedari, quam virtus eorum famam, atque gloriam adaequaverit. *Sall. Bello Iugurth. cap. IV.* Tales, opinor, monitores oculis LIBANII animoque offerebantur, atque avorum decora explicabant, memoriaque honoris domestici nepotem exfuscitabant, & vi gloriae, impetuque, foci cordiam frangebant. Quincto igitur decimo aetatis anno adolescentem ignaviae pertaesum est, & mentis viribus excitatus, incredibili quodam eloquentiae ardore flagrare coepit, ac rei agrariae cogitationem abiiecit, ludosque equestres, & spectacula refugit, nec commisit, ut taedium laboris industriam remoraretur. Habuit enim hoc. habuit erecta quorundam in dolens, ut incensa ad studium laudis, freno potius, quam stimulo, eguerit, eoque admirabilis vita sit omnibus, quod si, quorum cupiditates in adolescentia profusae, deterbuerint, magna vitia maioribus virtutibus praeter omnium opinionem emendarunt. In vitio est iniens Themistoclis aetas, sive a patre exheredatus ille est, sive matrem ad desperationem adduxit, sive, quod malit *Plutarchus*, saltem sine disciplina in vitium flecti coepit. Atqui hic τὴν πρώτην, inquit *Achilles Tattus L. IX. p. 529.* ἡλικίαν σφόδρα ὀξείας ἀκόλαστος εἶναι, πάντας ὑπερβαλέν Ἀθηναίους ὑπερῶς σοφία τε καὶ ἀνδραγαθία, hoc est, ut *Thucydides* libro I. τῶν τε ᾧδρα χεῖμα δι' ἐλαχίστης βουλῆς κέρησον γνώμονα, καὶ τῶν μελλόντων ἴπιπλεῖσον τοῦ γενησομένου ἀερίσον εἰκασίην, interpretatur *C. Nepos*, *Et de instantibus verissime iudicavit, Et de futuris calidissime coniecit*; cumque Europa salutis eum suae patronum haberet, Asia vadem victoriae assumeret, effecit adeo, ut antefatur huic nemo, pauci pares putentur. *C. Nepos in Themistocle, Val. Max. l. laudato.* Quod si *Coelianae causae patronum* rogemus, quemnam tandem exponat eorum, quos contendat, gustasse quidem prius moribus labris hoc genus vitae, sed, ubi emerferint iidem, graves homines atque illustres fuisse; si quidem quendam non infimum ab eo postuiemus, edet nobis *Valerium Flaccum*, nequam adolescentem, cum modestiae specimen & sanctitatis: sin ab eodem summum ali-

aliqui
tasse
tarit
bis
Deo
nis
port
mili
Spici
vni
ri Ca
21.22
tate
nam
fisse;
ler.
xit s
prin
natu
stas,
cam
mer
edu
lesce
Ron
exp
fero
ieci
in T
letac
men
mar
(nar
per
xit,

aliquem requiramus, quæm *audivi* se talem, testetur; neminem fortasse spectatu digniorem ex annalium factorumque memoria excitarit Africano illo, *qui suo nomine declaravit, certam partem orbis terrarum se subegisse. Pro Sex. Roscio Amerino.* At idem ille, Deo, quam hominibus, propior habitus, primis adolescentiæ annis liberius vixisse fertur, *Val. Max. l. prædicto.* Eoque quum opportunior esset iniuriis sermonis de cultu suo, ac desidia, solutaque militiæ disciplina, iaci vulgo coepti, docuit deinceps eos, qui impiciendi causa ad exercitum accesserant, admiratione singularum, universarumque rerum incussa, aut se duce, atque exercitu illo vincti Caribæginiensem populum, cui nullo alio, posse. *Livius lib. XXIX. 21. 22. capp.* Ab eodem quoque illos si petamus, quos viderit in civitate suâ totam adolescentiam voluptatibus dedisse, quumque se ad bonam frugem receperint. perinde graves homines, atque illustres evasisse; in promptu habebit, quos interea nobis in manum det idem *Valer. Maximus, Q. Catulum, & L. Syllam,* alterum luxuria, quæ diffluit superior ætas, nihil impeditum, quo minus postea existeret patriæ princeps: alterum usque ad quæsturæ suæ comitia libidine inquinatum; deinceps, coercita voluptate, præter alias res fortissime gestas, dominatu Cinnæ dissipato, Marium, pace pessimum, in Africam eiciendam. Iam constat, opinor, dictis fides, si ex eorum numero, quos profligatos mores insigni virtute pensasse, *audierit, educat vel unum Fabium, Paulli N. Allobrogicum; quo quidem adolescente nihil magis infame, nihil eodem sene ornatius illo seculo Romæ vidit. Val. Max. l. usurpato. M. Cicero pro M. Coelio.* Adeo experientia reinecopinatæ magistra, Themistocles pronuntiavit: *ferocissimos pullos æquos generosissimos evadere; sed præclare adiecit, siquidem pro eo, ac par est, docti fuerint, & formati. Plutarchus in Themistocle. conf. Fabius lib. XII. cap. 2.*

XIII. Illuc me refero, unde rei vetustate exemplorum exoletæ, admiratione mutationis morum repentinæ semper novæ, mentione sum abductus. Eloquentiam igitur Atticam dum admare cœpit LIBANIVS, & tota mente, omni que cogitatione (nam id vult *δεινός τις ἔργος πῶν λόγων*) complecti, & decus adeo per manus traditum, meliori diligentiae auspicio ab interitu retraxit, magni cuiusdam INGENII lumen in eo eluxit. Actum agat, quis-

quisquis pervincere contendat, non pulcrum magis esse Graece dicendi studium, quam arduum, & difficultatibus bene multis, maximisque impeditum. Ei vero, qua patet rerum naturae corpus, animo peregrinandum fuerit, & summa imis, caelum terrae, miscenda, artiumque praestantissimarum studia in vnum conferenda, qui oratorem Graecum informare paret. Illud revocemus in memoriam, duarum artium, quae, ut Cicero pro Muraena disserit, *possunt locare homines in amplissimo gradu dignitatis*, alterum dicendi facultate gradum fuisse, quo in republica ad fastigium ascenderint, Pericles, Demosthenes, totque alii, apud Graecos; tum apud Romanos, ne Ciceronis Brutum in Graecia recitemus, Hortensius ac Tullius, quorum alter *summum auctoritatis atque eloquentiae gradum obtinuit, Val. M. l. III. c. 5.* alter *paene assentatione sua, quibus vellet, principatum conciliavit, Vell. II. 128*; aut, si procedamus in citerius, C. Asinius & Messala, ac recentiores, Arruntius, AEserninusque *ad summa propecti. Tac. ann. XI. c. 6.* Tum meminerimus, hanc conciliasse disertis viris Reges Principesque, & Dionem illum Chrysofomum in aureo, triumphali que curru ab latere Traiani collocasse, Dionysiumque Longinum Zenobiae reginae non magis magistrum literarum Graecarum, quam in rebus gerendis consiliorum omnium participem, dedisse. *Philostatus, Vopiscus in Aureliano, Zosimus lib. I. cap. 57. conf. de Sopatro Apameensi Eunapius.* Ita ergo existimamus: eximium quid esse eloquentiam Athenis enutritam, sed perdifficile, quod, uti non magis de Latina, quam Graeca, e re sensit Vir utraque excellens, *de Orat. I. quum &c. minima copia egregiorum ingeniorum existerit, in hoc ipso numero, in quo per raro exoritur aliquis excellens, si diligenter & ex Romanorum, & ex Graecorum copia comparare voles, multo tamen pauciores oratores, quam poetae boni, reperientur*; quam qui appetiverint, eo tanto maiorem ingenii admirationem habuisse, quanto praeclarius fuerit, contrita vulgi usu aspernari, nec labori succumbere, dum ascendatur in summum: neque ad res inferiores ineptos esse visos, qui ad maximas aspirarint. Pari modo nihil de medio sumit LIBANIVS, atque exquisitum industriae genus deligit, in eaque opera magno animo sibi constat, & difficultate exacui, quam retardari frangique, mavult.

94
110
390

Ipsę operam dat, vt incendium, quod pectus eius flagrabat, abstrudatur tantisper, dum emicet tuto, atque igne plurimo erumpat. Minus tamen Constantium celare consilium potuit, quum in eum omnium oculi conicerentur. Rescivit ergo Imperator benevolentiam, qua hic Maximum complectebatur, causamque eius spe imperii, quod secundum famam superiorem, vitro citroque iactatam, Iuliano philosophus confirmarat, contineri, magna voluntatis offensione cognovit. Ille vero iram indignationemque Imperatoris pertimescere, in omnem partem animum versare, templum etiam moliri. Adhuc illorum, qui pro religione vitam profuderant, memoriam cum laude, et bonis recordationibus, prosequi, cutem abraderę, vitę solitariae simulatione suspicionem regni appetiti tollere, anagnostae partes pro concione suscipere, agere quid vis, et pati. Sic enim sperabat, fore, vt Constantio inani sanctitatis ascitae simulacro imponeret, et temporariae probitatis specie praestingeret aliorum oculos, ac frustraretur. *Socrates H. E. lib. III. cap. I. Sozomenus lib. V. c. 2. compara P. Martinium, in Iuliani Misop. praefant, et Celeberr. Rechenbergium, sibi de Iuliano, sacrorum deserto, ex insituto agit.*

IX. Sed de Iuliano mox amplius dicemus. In praesentia, qua demum fortuna LIBANIVS Nicomediae vsus sit, nosse interest. Nam ea est rerum humanarum lex, vt prosperis adversae misceantur. Praesertim quum gloria fere aemulationem, aemulatio, quae spe excidit sua, obreftationem, obreftatio malum, nescio quod, pariat, nec, nisi sublato demum aemulo, saepenumero conquiescat. Quo minus esse mirum debet, si LIBANIVS in ea vbe, in qua ora omnium, oculosque in se convertit, tantae invidiam dignitatis sibi conflavit. Aemulorum inde insidiis appetitus, pericula subinde adiit, iisque semel, et iterum cessit. Nec voluit tamen fugisse, sed secessisse, videri. Quo absente, si ebat, vt discipuli dissiparentur, propterea quod pars ad deteriorem partem animos applicabant, pars in Phoeniciam, pars Athenas, digrediebantur. At nihil iam ad dignitatem accedere sibi posse, ratus est, quum Athenas evocaretur. Quod quidem ante se vlli, negat, obtigisse, vt Athenienses dicendi magistrum repetierint aliunde. Hos enim, per meritum erat, rhetorem quendam transmarinum tam cupide expetere, apud quos primum se extulisse oratorem, summam item dicendi vim et inventam esse, et perfectam Cicero in *Br. et de Orat. I.* fatebatur. Idem ceteris gentibus cum sapientia, tum eloquentia, tantum praellare ferebantur, vt eorum discipulos aliarum esse nationum praeceptores, *Iso- crates Panegy. p. 90.* praedicaret, ne ipsi quidem Quirites inficiarentur. Horum vrbs Velieio videbatur vna pluribus annis eloquentia, quam vniversa Graecia, vberiusque floruisse. *lib. I. cap. 18. incunite.* Nec defuerunt fortasse, qui moleste ferrent, et tacite morderent, sed refellere palam non auderent, vocem *Aristidae*, qua, aliorum eloquentiam, libere contendebat ille, non modo barbarorum, verum etiam Graecorum, ad Atticam illam pueros orationem esse. Solos denique Athenienses, pronuntiabat idem, tropaeum sibi erexisse, idque non caede fortasse partum, sed omnibus gentibus oratione, disciplinisque devictis. Ea tamen civitas, quam gentium eruditricem olim appellasset, peregrinum huius aetatis doctorem optabat. Ac, quae antehac ne Rhodium quidem, nedum Asianum, dicendi genus cum suo comparandum putarat, Syrum iam rhetorem, eundemque LIBANIVM, e longinquo in vitabat. Is autem honor quanta cum nominis sui amplitudine coniunctus sit, intellexit is praecclare, quum illum omnis fortunae caput nominaret. *Touti μὲν* inquit, *δὴ κεφάλαιον τῶν παρὰ τῆς δαίμονος ἀγαθῶν νομιστέον.* Hac aetate si rediisset in vitam Romanus ille, ipsius *Atticae* Urbis confessione doceri poterat, quod memoria sua non existimarat, & corpora gentis illius in alias civitates, Byzantium, Smynam, Pergamum, Antiochiam, Alexandriam, Nicomediam sigillatim, discendi causa separata esse, neque amplius ingenia solis Atheniensium muris clausa. *Paterculus laud. l.* Hoc specimen prudentiae, quod LIBANIVS, animo moderatus, fatius duxit, delatum honorem modestę deprecari, quam eum, tam invidiosum, periculose in ea accipere vt be, quae ad vnanarum incrementa limis aspicere oculis solebat.

101A

OK. 524,22

B. m. II 47



x1860255

DE
LIBANIO

DISPUTATIO PRIMA.

In quam,

DEO BENE IUVANTE,

PRAESIDE

M. IO. GVILELMO BERGERO,

Hala Saxone,

IO. BERNHARDVS Subn/

Qvedlinburgo Saxo

ingredietur

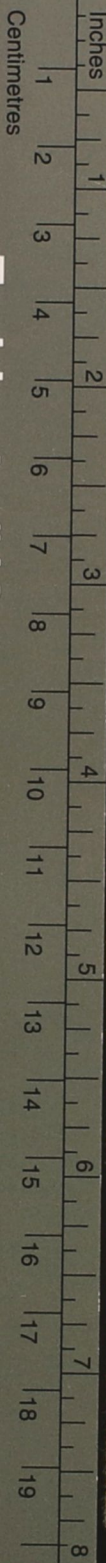
A. D. XIV. Kal. Ianuar.

clb. Isc. XCVI.

VITEMBERGAE,

Per CHRISTIANVM SCHROEDTERVM,

Acad. Typ.



Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Farbkarte #13

B.I.G.